

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק י"ב שבט תש"פ

פרשת בשלח

גליון תי"ט

שנה ט'

מפי ספרים וסופרים

מידות האבות משתקפות בנו

כליהם ונפרדו ממנו בעצב רב. לכך חיבה. אך התפנה הטרקלין, ניגש לעבודה בכל המרץ. שייף ושייף את קיר הרביעי, החליקו עד שהיה חלק כזכוכית, ואז מרח שכבה אחר שכבה של צבע כסף מבריק, שהפך את הקיר לראי.

ביום המיועד באו המלך ושריו לסקור את המלאכה, עמדו ליד הקיר הראשון ונדהמו מיופיו: "תנו לו את הכסף", אמר המלך בסיפוק. עברו לקיר השני, ונפעמו, סגנון אחר, איריה אחרת, ועם זאת אמנות במיטבה, "תנו גם לו", אמר המלך, ועברו לקיר השלישי, התפעל מחדש ואמר: "תנו גם לשלישי". עברו לקיר הרביעי ועצרו בתדהמה, כל שלוש הקירות השתקפו בו יחדיו, במיזוג נפלא, בשילוב מהמם, לא היה כיופי הזה. עמד המלך ושקל, לא נעלם מעיניו תחכמו של האמן, למעשה, קטף במאמץ קל את פירות עמלם של חבריו, אבל במבחן התוצאה, שלו יפה מכולם. "תנו גם לו" פסק המלך.

והנמשל: אבות העולם יגעו כל כך, עמלו כל כך, כל אחד על מידתו: רחמנות, ביישנות, גמילות חסד, ושלושתם יחד על האמונה האיתנה כצור חלמיש. מה נותר לנו לעשות, רק "לשייף" את עצמנו, להחליק מכל חיספוס ועקמומיות, להסיר גבשושיות, ולראות שתכונותיהם ומידותיהם הטובות ישתקפו בנו.

(מעייני האמונה בשם הרה"ק ר"י מרוזין זיע"א)

משל למלך שבנה ארמון כלול בהדרו, החומות, הגנים והמדשאות, המזרקות והבריכות, האכסדראות והקשתות, הצריחים הנישאים היו לשם ולתהילה, אך מובן שהשיא אמור להיות טרקלין המלוכה, "היהלום שבכתר". קרא המלך לארבעה גדולי הציירים, והציע הצעה: כל אחד מהם מקבל קיר מארבעה הקירות, ישקיע בו כל כישוריו, תהא זו פסגת הישגיו, פאר יצירותיו, חודש ימים לפניהם, עד מועד חנוכת הבית, תשביע עבודתם את רצון המלך, יעשירם עושר רב, מאה אלף זהובים תמורת עמל חודש ימים, אך אם לאו, יסיר ראשם מעליהם, אין הוא כופה עליהם, הברירה בידם. הסכימו בהתלהבות, מאה אלף זהובים, הון עתה הם.

עלו לטרקלין, שלושה מהם החלו מיד במלאכה, ערכו תכניות, שירטטו רשומים, הרביעי עבר מאחד לשני, הביע דעה, הציע שיפורים, תמהו. אמרו לו: עסוק בשלך, הזמן קצר!, התעלם מהצעתם, סיימו את שלב הרישומים וניגשו לעבודה, כל אחד בסגנונו, כמעוף דמיונו, כיד כישורו, והרביעי מעלה רעיונות ומציע עזרה... נדו לו ולבטלתו, עבדו במרץ, בשקידה, הוציאו מתחת ידם יצירות פאר מדהימות ביופין, רק הקיר הרביעי נותר בכיעורו, הבולט שבעתיים לנוכח הקירות המקיפים אותו.

שלושה שבועות ארכה עבודתם, רק שבוע נותר למועד שהמלך קצב, ריחו על חברם העצל, שישלם בחייו על בטלתו, ארזו את

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם וגו' ויצעק אל ה' ויורוהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים. שם שם לו חוק ומשפט ושם נסחו (ט"ו, כ"ג - כ"ח). הנה כתוב בשם הרבי מלובלין זי"ע על כי לא יכלו לשתות מים ממרה, שהם דימו בעצמם אחרי רואם הגדול מיציאת מצרים ומקריעת ים סוף שהם בעצמם מרים, מלשון מרות, ומשום כך חשבו הם שלא יכלו לשתות מים של תורה מרבן משה רבינו ע"ה, ועוד שלא היו מכניעים את עצמם לנגד משה רבינו ע"ה. עם כל זה משה רבינו ע"ה בגודל ענוותנותו, שהעידה עליו התורה הק' (במדבר י"ב ג') והאיש משה עניו מאד, ולא היה מרגיש כלל וכלל שסיבת החסרון הוא מצד חסרון הביטול והכנעה מהכלל ישראל לנגדו, ויצעק אל ה' - שיודיע לו תיקון לזה, ויורוהו ה' עץ - דהיינו רמז לו שמרירות המים הוא מצד חסרון ביטול לפני מוריהם, אף הוא צדיק, כמו"ש הזה"ק (ד"ג ר"ב עיי"ש) עץ בא ת"ח דיהיב לך עיטא, ובביטול הזה יבינו גודל מרירות מצבם מצד עצמם וימתקו הדינין, ע"י המתקת מר במר, וע"י מרירותם יהפכו הכל למתוק ולטובה.

ומה שמדמים את הצדיק עץ, מפני שהוא כמו אילן, שאף שהענפים והפירות הם משתרשים למעלה ויפיים הוא יותר מהשורש, כי השורש הוא מושרש בקרקע ומחופה ומכוסה בעפר והעץ מלמעלה הוא נחמד למראה, עם כל זה יען שיניקת הפירות הם מהשורש, ובאמת הוא השורש והמשפיע משום שיוודע נמיכות ערכו שהוא למטה ומחופה ומכוסה בעפר, וכמו"כ הצדיק יודע נפשו וקט שכלו ומיעוט הבנתו בדברי אלוקים חיים ונחשב בעיניו כעפר ואפר, לכן הוא העץ והשורש ויסוד העולם, וע"י ביטול האמיתי יזכה לאמונת ה', לאמונה פשוטה בלי התבוננות יתירה, כי יראה

הטעם שקורין שבת זו 'שבת שירה'

הטעם שקורין לשבת זו שבת שירה, עפ"י המבואר במדרש (ילקוט"ש רמ"ז) ויאמינו בדבריו ישירו תהילתו (תהילים ק"ו, י"ב), שמאמונה זכו לשירה, ושבת מורה על חידוש העולם, ועוד שע"י קדושת שבת נתחזק בתוך עם קודש ובכל איש ישראל בפרט האמונה שלימה, וכמאמרו בקבלת שבת בואי בשלום כו' תוך אמוני עם סגולה, שע"י האמונה נעשה ההכנה לקבל קדושת ש"ק, ובש"ק מחזק עוד ברבו יתיר כפי אמונת אומן בכל ישראל, וזהו שקורין לשבת זו 'שבת שירה' שע"י שבת נתחזק באמונה וע"י אמונה זוכים לשירה.

(ישמח ישראל. ומסביר רבינו זי"ע מה זוכים ע"י האמונה: ואולי זה הפירוש בדברי הז"ל (פסחים קיח.) קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, היינו מזונות הוא מאתר עילאה, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא וכו', והיינו בג' ראשונות הנקרא 'אין', וזה 'מאין יבוא עזרי' (תהילים קכ"א, א'), והאיך נוכל לבקש ולפתוח פה על פרנסה שהוא ממקום גבוה כזה, אולם ע"י האמונה שלימה שהוא בחי' אחת עם חכמה, כמבואר בס' האמונה והבטחון להרמב"ן, וכאשר דברנו זה כמה פעמים, והחכמה 'מאין' תמצא (איוב כ"ח י"ב), וע"י אמונה אנו זוכים להמשיך שפע ממקורא דכל מזונא ביה תליא. ע"כ תוכן דה"ק).

המנהג לתת פתיתים בשבת זה לפני הציפורים

על המנהג הזה כתב המג"א (סי' שכ"ד ס"ק ז') ואינו נכון שהרי אין מזונותיו עליך, אך נודע דברי הזה"ק (ח"א לא): באתערותא דלתתא איתער עובדא מלעילא, היינו לגמול חסד חנם אף עם אותן הבעלי חיים שאין מזונותן עליך, וזה לעורר רחמים עלינו, אף שמצד הדין אין מזונותינו עליך שאין אנו כדאי אעפ"כ מגודל רחמיך וחסדיך נתן לנו פרנסתנו. (שו"ש)

ע"י הביטול האמיתי לצדיק נתרוממים מעלה מעלה

וידע מצבו וחסדי ה' הרבים, וזהו שם שם לו חק ומשפט - חק הוא אמונה דבר שנעלם משכלו, ושם - נסחו - מלשון הרימו נס (ישעי' ס"ב, י) ע"י ההכנעה והאמונה נתרוממו מעלה מעלה.

(ישמח ישראל)

ביציאת מצרים הכל נהגה באתערותא דלעילא

מה תצעק אלי דבר אל בני יוסעו (יד, א) והקושיא ידועה, מה יעשו אם לא שיעצקו בעת צרה לה'.

וג"ל לתרץ על פי מה שכתב הגה"ק שר התורה מוהרא"ד מבוטשטש זי"ע (בסידורו דעת קדושים) בשם רבו הק' ר' משה לייב זי"ע מסאסוב על מה שאנו אומרים (בתפילת העמידה) ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת, שלכאורה תמוה מדוע צריך להתפלל ע"ז, והלא בודאי אין הקב"ה מקפח כל שכר בריה ובריה, וכל שכן הבוטחים בשמו ית' בלבא שלים, וא"כ מה צורך יש בבקשה זו, ואמר הוא ז"ל שלמעלה אין נותנים שכר רק באתערות אדלתתא, ואותם הצדיקים הנמצאים במדרגה זו שהיא מדרגה גבוהה ביותר, וממילא אינם מצפים כלל לשום תשלום שכר, וממילא אינם עושים לזה אתערותא דלתתא, ועי"ז אין נשפע להם מלמעלה, לזה אנו מבקשים עבורם, ובאתערות אדלתתא דידן יתעורר אתערותא דלעילא להשפיע גם להם כל טוב, וכדה"ק.

וזהו שאמר השי"ת למשה "מה תצעק אלי", ר"ל הלא אתה כשלעצמך ודאי הנך בעל בטחון, ובמדרגה גבוהה כזו שאינך מצפה לשום שכר, ואינך נדרש לעשות אתערותא דלתתא, א"כ למה תצעק אלי, ואם תאמר שאתה חפץ לעשות איזה אתערותא דלתתא בשביל ישראל, הלא סוף סוף הקטרוג עליהם גדול, הללו עובדי זרה והללו עובדי זרה, (ע' ש"ר ר"א ז', זוה"ק ח"ב קע:), וצריך אנכי לעורר רחמים ממקור עליון שאין הקטרוג מגיע לשם,

כמאמר הזוה"ק (שם מח). בעתיקא ותליא מילתא, פי' שצריך לעורר עליהם רחמים רבים מכתר עליון שאין שום קטרוג יכול להגיע שמה, כי לית שמאלא בהאי עתיקא (שם ח"ב קסט.). ועבור זה אין צורך בתפילתך כלל, אלא בשום אתערותא דלתתא, לכן ידבר אל בני יוסעו, ויבטחו בה'.

(אמרי מנחם)

משה רבינו פעל שההשפעה לבני ישראל היה על ידי יוסף

"ויקח משה את עצמות יוסף עמו וגו'" (יג, יט) במדרש (ש"ר ב, י) חכם לב יקח מצוות (משלי י, ח) שכל ישראל היו עסוקים בכסף וזהב והוא היה עסוק בעצמות יוסף וכו' עי"ש.

יש לברר הענין ע"פ מה דאיתא (במדב"ר יג, כ) עה"כ (שיהש"ר א, י"א) תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף, שהכוונה על ביזת הים ויהיה ירא משה רבינו ע"ה, שמה ע"י רוב כסף וזהב יבואו בני ישראל ח"ו לידי ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקך (דברים ח' י"ד) לזאת ויקח משה את עצמות יוסף עמו, שהכנים וקשר את העצמות של יוסף בחי' צדיק יסוד עולם, בחי' המשפיע, יוסף הוא המשפיע (בראשית מ"ב ו) בכסף ובזהב של בני, כי כל שפע הבא ע"י צדיק יסוד עולם לא יבוא על ידי זה שום רעה ודין ח"ו, ולא יגרם ריבוי הכסף והזהב רוממות הלב לשכוח את ה' אלוקיו ח"ו. וזהו הענין שמשא רבינו ע"ה היה עסוק בעצמות יוסף בזמן שבני היו עסוקים בכסף ובוזהב, שפעל שההשפעה תהיה ע"י הצדיק יסוד עולם, בבחי' אמרו צדיק כי טוב (ישעיה ג, י) שאין שום רע נתערב בטוב, וזהו חכם לב יקח מצוות, שכוונת משה רבינו ע"ה היתה שע"י הכסף והזהב יוכלו לעבוד את השי"ת בתורה ומצוות מתוך הרחבת הדעת ושפע רב, שלא יהיה ח"ו בבחי' עושר שמור לבעליו לרעתו (קהלת ה, יב).

(עקידת יצחק)

ווארט

המתקת הדינים

ויצעק אל ה' ויורהו ה' עיץ וישלך אל המים וימתקו המים (ט"ו, כ"ה).

פי' איש הישראלי הצועק אל ה' להסיר מעליו הדינים, ויורהו ה' עיץ פי' שהוריהו שיבוא אל הצדיק שמרומז בתיבת עץ. וישלך - הדינים - אל המים, פי' הצדיק ממתקו בחסדים המרומז במים. והנה ידוע אשר השם הוי' ב"ה מחמת גודל הבהירות והרחמים לא היה באפשרות לקבל השפעות הרחמים הגדולים רק ועל ידו שם אלוקים, ועי"ז אנו מקבלים השפעות הרחמים. והיינו כשהצדיק ממתק שם אלוקים ומכניסו לרחמים. וזהו 'וימתקו המים' פי' שע"י המתקת הדינים נמתקו גם החסדים שמרומז ב'מים' שיוכל לקבל מהם השפעת הרחמים.

(מאמר מרדכי, נדבורנא {ועיין בהרחבה ב'ישמח ישראל' (שטיקל ב' בפרשתינו) בשם הרבי מלובלין זי"ע, שמוכא פה בעלון במדור 'אמרות טהורות'})

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

היה מוצא במון, והרצון שבשב"ק נשתנה למעלותא, ולכן היה הלחם משונה, ואין יכולים למצוא בחול אותו הרצון שנמצא בשב"ק.

(שפת אמת ליקוטים)

במד"ר (פרשה כ') ויקח משה את עצמות יוסף עליו הכתוב אומר חכם לב יקח מצוות, שכל ישראל היו עסוקים בכסף ובוזהב והוא היה עסוק בעצמות יוסף, ויש להבין שהרי מה שהיו ישראל עוסקים בכסף וזהב היתה נמי מצוות השי"ת, ולא עוד אלא שנאמר בלשון דבר נא אין נא אלא לשון בקשה כמו שפירש רש"י. וכ"ק מרן אממ"ר זללה"ה פי' כי ישראל עשו להשלמת נפשם כפי שרשם זה כסף אהבה וזה זהב יראה שהיו כלים לעניינים הרוחניים, אבל משה רבינו ע"ה לא השגיח על השלמת נפשו כלל אלא כל מעשיו היו לטובת ישראל, וזהו יקח מצוות שלשון יקח הוא לשון הגבחה היינו שהגביה את המצוות שלא כיוון בהם אפי' להשלמת נפשו ודפח"ח.

(שם משואל)

שירת הים

תנינן כל בר נש דאמר שירתו דא בכל יומא ומכוון בה זכי למימרא לזמנא דאתי, דהא אית בה עלמא דעבר, ואית בה עלמא דאתו שנינו כל אדם שאמר שירה זו בכל יום ומכוון בה, זוכה לאומרה לעתיד לבא, כי יש בה בחי' עולם שעבר דהיינו ניסי יצי"מ, ויש בה הבטחות לעתיד לבא, כגון תביאמו ותטעמו וגו' מקדש ה' כונני דיך, ואית בה קשרי מהימנותא ויש בה קשר האמונה דכתיב ה' ימלוך לעולם ועד, ואית בה יומי דמלכא משיחא ויש בה עניני ימי מלך המשיח, ותלי עלה כל אינון תושבחהא אחרנין דקאמרי על או ותתאי ועל שירה זו תלוי כל אותם התשבחות אחרים שאומרים העליונים והתחתונים.

(זוה"ק)

זכור אהבת קדומים

יריעה מיוחדת לרגל יו"ד קדישא דב"ק מרן אדמו"ר הזקן הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע -
"השרף מאלכסנדר" - י"ד שבט תרנ"ד - תש"פ

הרה"ג רבי שמחה בונם מקובר שליט"א

מעשיות ועובדות נפלאות בענין התפילה מכ"ק מרן אדמו"ר הרבי הזקן זי"ע

ובחזרתו הלך מהמקוה להביהמ"ד במרוצה ובהתלהבות נפלא, וראו אנשי העיר זאת ונפל פחד על כל אנשי העיר, ושאלו זה לזה מה זה שהרב הלך כך בזריזות וברעש גדול מהמקוה, ואמרו שהולך להתפלל הלל והושענות לפני העמוד בביהמ"ד, מיד התאספו כל אנשי העיר אנשים ונשים וטף לשמוע מהרב את תפילתו הנ"ל, ועשה להם יום הכפורים בתפילתו הקדושה הנוראה העצומה הזאת, אשר היה נוגע לכל אחד ואחד עד חדרי בטן. (עשר זכיות מערכת אדמו"ר ה"תפארת שמואל" אות כ"ג)

קריאת שמע בקבלת עול מלכות שמים במסירות נפש

הנה אאמו"ר (הרה"צ רבי אברהם נפתלי זאמלונג אבד"ק סקאמפע) אכל פעם אחת אצלו, והיה דרכו תמיד לאמור דברי תורה על שולחנו, ופלפל בדברי הרמב"ם ז"ל שפסק ספק קרא ק"ש חוזר וקורא, אף דקיי"ל ק"ש דרבנן, עיין במפרשים. ואמר כך בלשון תמיה, ספק קרא ק"ש? היתכן, הרי ק"ש צריך להיות קבלת עול מלכות שמים ובמסירות נפש, והיאך יוכל לשכוח כזאת ושיהא אצלו ספק אם קרא, אלא ע"כ אפילו אם קרא ק"ש, אמר רק בפה כקורא בתורה ולא כוון כהנ"ל, א"כ בלאו הכי צריך לחזור ולקרוא ודוק. (עשר זכיות מערכת הרבי הזקן אות ל"ד)

על ידי אימה ופחד קורין את שמע

עם התקרב הימים הנוראים של שנת תרל"ז, מילאו החסידים את פילץ, וצר היה בה המקום להכילם, ומשום כך הוחלט לחפש מקום מרווח לחצירו של הרבי הזקן. ביני לביני נודע כי באלכסנדר הסמוכה ללודז' נמצא למכירה בית המדרש של הרה"ק רבי חנוך העניך ממשיכו של החידושי הרי"ם מגור זצוק"ל, עם דירה סמוכה לו - שעברו בירושה לבנו הרב יחיאל פישל הכהן, ויש קופצים הרבה לקנותו. כששמעו זאת החסידים החליטו שהם ירכשוהו עבור "הצר" הרבי.

משלחת חסידים יצאה לאלכסנדר, כדי לבצע את הקנייה, אולם בבואם לאלכסנדר נודע להם שהרב יחיאל פישל כלל אינו מעונין למכור את נחלת אביו לזרים, והוא משיב ריקם את פני כל הפונים אליו, אולם בכל זאת ניגשו לכיתו והעלו בפניו את הצעתם.

להפתעתם הרבה ניאות לבקשתם, ואמר: אם עבור הרב מפילץ באתם לקנות הריני מוכן למכור בחפץ לב. ואספר לכם מעשה מזדע מוכן הנני למכור עבורו את הבית:

"בצעירותי הייתי דר בכפר מאלניץ הסמוך לפרשיסחא. פעם בכ"ב בשבט יומא דהילולא של הרה"ק הרמ"מ מקוצק זצוק"ל, הלכתי מביתי לפרשיסחא אל בית החסידים דקוצק אשר שם, כדי להשתתף בסעודת ההילולא. באותו זמן גר בפרשיסחא רבי יחיאל - הרב דפילץ, שהיה אז אברך אחרי נישואיו וסמוך על שלחן חותנו. והנה כשעברתי בדרכי ליד ביתו, שמעתי את קולו בוקע מחדרו "מאימתי קורין את שמע - ע"י אימה ופחד קורין את שמע", וחזר על זה הרבה פעמים.

כשחזרתי אחרי הסעודה, בשעה מאוחרת בלילה, עברתי שוב ליד ביתו, והצצתי דרך החלון, להפתעתי הרבה ראיתי אותו יושב ורגליו נתונות בקערה עם מים קרים, ועדיין הוא חוזר ואומר כמקודם "ע"י אימה ופחד קורין את שמע" ונתפעלתי עד מאוד, מעתה תבינו כי לאיש קדוש כזה מוכן אני למכור את נחלת אבי". (תולדות הישמח ישראל מבוא עמוד ג"ז)

אם התפילה בראוי מי צריך לאכול, ואם לאו מי יכול לאכול

סיפר לי ידידי רבי אברהם קרקובר [מלצר]. ששמע מאיש זקן נכבד מאד, שהיה ש"ב של חותני זקני הרבי הזקן מאלכסנדר, והיה נוסע לאחד מצדיקי הדור, ואחר פטירת הצדיק הזה היה נבוך בדעתו למי

בתפילתו הרגישו טעם גן עדן

רבינו הזקן מאלכסנדר זי"ע, עבודתו הקדושה ביראת שמים היה אין לשער ואין לספר, ותפילתו הקדושה היתה תמיד בבכיה רבה ובלב נשבר ובקול נעימה, וכל השומע תפילתו הקדושה נשבר ליבו לקרעים, ועשה תשובה בכל לב ונפש להשי"ת, ונשכח ממנו כל תענוגי העוה"ז מפני נעימות מתיקות קולו הקדוש, אשר היתה באמת טעם גן עדן, והיה דומה למלאך ד' צבאות, ומצורתו הקדושה היינו יכולים לשאוב דליים מלאים עם יראת שמים, מה נאמר ומה נדבר, מי יוכל למלל גודל עבודתו הקדושה בתורה ותפלה, אשר זאת נחמתי בעיני, בעת שאני זוכר את צורתו ותפילתו הקדושה, ומעיד אני עלי שמים וארץ שכאשר באתי לבית הרבי הזקן, היה נדמה לי כאילו כל הכתלים וכל החלונות מלאים יראת שמים, וכולם צועקים בהתלהבות לכו עבדו את ה'. (עשר זכיות מערכת הרבי הזקן אות ב')

הרבי בוכה בשביל כל ישראל

תפלתו היתה בשפה ברורה ונעימה קדושה, ובבכיות רבות ובלב נשבר ונדכה, וכל השומע תפלתו נשבר לבו לקרעים. וכתב לי הרב ר"י אייבעשיץ דומ"ץ מווארשא, ששאל בפעם בילדותו לרב אחד, מפני מה בוכה כ"כ רבינו, והשיב לו שהוא בוכה עבור כל היהודים. (תפארת ישראל פרק א' אות קל"א).

מתפילתו הקדושה התעוררו אפילו אנשים פשוטים

פעם אחת התאכסן הרבי הזקן באשעצק, ובין כך נתפשט הידיעה אשר הרבי הזקן נמצא שם, והנה בבוקר היה הרחוב מלא מעגלות שבאו מערים הסמוכים, והרבי הזקן הלך להביהמ"ד להתפלל ונאספו כל העיר, והיה שם איש פשוט, ואמר שמעולם לא בכה אף בימים הנוראים, ואף כשח"ו היה לו איזה צער כי היה ליבו כלב האבן, רק בפעם הזאת כששמע את תפילת הרבי הזקן מאלכסנדר היה בוכה מאין הפוגות, ולא היה יכול עוד להתאפק. (עשר זכיות מערכת הרבי הזקן אות כ"ב)

תפילת ערבית ביום חול היה כליל יום כיפור

אמרו חז"ל 'עבודה שבלב זו תפילה', עבודתו בתפילה היתה במסירות הנפש, באימה ופחד, ברתת ובזיעה, וקולו הנעים היה נשמע בבואו אל הקודש. תפילתו היתה בקולי קולות וברעש שאין לשער ולספר, עצמותיו דא לדיא נקשן תמיד בבכיות ובלב נשבר.

סיפר לי כבוד אבי ז"ל הרה"ח ר' זאב וולף בן ר' יהודה ז"ל, פעם היה אצל הרבי הזקן בזמן תפילת ערבית ביום חול, ונדמה לו שזה ליל יום כפור, חיל ורעדה יאחזון את כל האנשים שנוכחו בעת תפילתו. (תפארת רבותינו מערכת הרבי הזקן אות כ"א)

תפילתו בהלל והושענות

שמעתי מפי קדשו של רבינו הקדוש ה"תפארת שמואל" שסיפר מאביו אדמו"ר הרבי הזקן זצלה"ה, אשר בהיותו רב בפילץ ודרכו היה להתפלל בביהמ"ד, והיה לו מנין שלו שהתפללו עמו בזמן שלו. והיה בחוה"מ סוכות, נפשם חשקה מאוד שהרב יאמר הלל והושענות לפני העמוד, אולם הוא לא היה רוצה בשום אופן.

פעם אחת הסכימו ביניהם שכאשר יגיעו להלל לא ירצה שום איש להתפלל לפני העמוד, וממילא יהיה מוכרח הרב בעצמו להתפלל וכך עשו, כיון שהגיעו להלל לא רצה שום איש לאמור לפני התיבה, וכל אחד אמר תירוצו אחר, ועמדו כך זמן, עד שאמרו כיון שאין מי שיתפלל א"כ מוכרח הרב בעצמו להתפלל, כיון שראה שאין לו עצה, אמר להם כיון שאני מוכרח להתפלל לפני העמוד הלל והושענות א"כ אלך קודם להמקוה, והלך להמקוה.

לנסוע ולקבל עליו לרבי ומנהיג. וכאשר היה אצל הצדקת צלבה לאה שהיתה אחותו של הרבי ר' פייבילי שהיתה ממשפחתו, אמרה לו, היום צריך להיות כאן בן אחי הרב מטארטשין [הוא הרבי הזקן מאלכסנדר, שהיה אז רב בעיר טארטשין]. ואם תראה אותו בשעת תפילתו יהיה זה מספיק בשבילך, ולא תצטרך עוד לחפש רבי, אלא תקבל עצמך להיות קשור אליו.

הדבר הזה היה כמצחק בעיניו, כי הרבי הזקן היה אז צעיר לימים ולא היה עוד אדמו"ר, אעפ"כ החליט בדעתו לחכות על ביאת הרב מטארטשין. כשבא הרב מטארטשין, נתן לו שלום, ונעמד מאחורי החדר לשמוע את תפילתו - תפילת שחרית - שהאריך בה עד עת ינטו צללי ערב, ומאד נשבר לבו של האיש הנ"ל מתפילתו הקדושה.

וכאשר האיש הזה היה רגיל שלא לישא פני איש, פנה אל הרבי הזקן, ושאל אותו, הלא מצות ושמרתם את נפשותיכם הוא ג"כ מצוה, ולמה מאריך כבוד קדושתו כל כך בתפילתו, ואינו יכול לטעום מאומה, וזה מזיק לגופו ועבודתו הקדושה. והשיב לו הרבי הזקן זי"ע, באם הקב"ה עוזר שהתפילה בראוי מי צריך לאכול, ובאם לא ח"ו, מי יכול לטעום, ע"כ דברי קדשו. ובדברים אלה שיצאו מלב קדוש וטהור, התרגש האיש הנ"ל, וקרא בקריאה מעומק הלב, מובטחני אשר לאברך זה ירוצו אלפים ורבבות מישראל. והיה זה מספיק להאיש הנ"ל מלחפש עוד רבי, כדברי הצדקת צלבה לאה הנ"ל, אחותו של הרבי ר' פייבילי זי"ע. (צדיק באמונתו ח"ב מערכת הרבי הזקן אות ב')

כוונה בתפילה

שמעתי, פעם אחת קרא אדמו"ר זצ"ל לאחד מאנ"ש, ואמר לו בסוד שלא יגלה זאת לשום איש, שילקה לו ל"ט מלקות, שכמדומה לו שלא כוון בטוב בשם אחד מהשם הוי"ה ב"ה בתפלת שמונה עשרה כראוי. (תפארת ישראל פרק א' אות קל"ה)

דביקות בתפילה

התלהבותו ודביקותו בעת התפילה אין להאריך, הוא היה מהחסידיים ראשונים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונים בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות. וכנודע, שפעם אחת נחלה בפה ביום הקדוש החסיד המפואר המנוח ר' לוי כהן, והיה כמעט סכנת נפשות, ובקש הרה"ח המפורסם ר' שמחה אוברבוים מרבינו הק' בעל ישמח ישראל זי"ע שיזכיר אותו לפני אביו הרבי הזקן זי"ע, ובאשר שהיה עומד באמצע סדר עבודת יום הכפורים היה ירא להפסיק את אביו מתפילתו, כי אשרי עין ראתה את הרבי הזקן שהיה כמלאך מיכאל עומד ומקריב.

אך באשר שהיה סכנת נפשות, ומרוב ידידותם ואהבתם לרבי לוי הנ"ל, הפקיר וסיכן את עצמו הר"ר שמחה שיחיה, והלך הוא להרבי הזקן להזכיר את הר' לוי, והזכיר אותו פעם אחת ושתיים והרבי הזקן לא זז ממקומו, כי לא שמע וראה אותו. וכשראה הר"ר שמחה כל זאת, היה צר לו מאוד, והסכין את עצמו עוד יותר, והשליך נפשו מנגד, ונגע מעט בטליתו של הרבי הזקן להפסיקו מעט שישמע הזכרתו, ודימה לו שהרבי הזקן סיבב את פניו אליו והזכיר אותו והלך ממנו באימה ובפחד.

ובמוצאי יו"כ הלך הר"ר שמחה להרבי הזקן להתברך בשנה טובה, ואמר שהוטב מעט לר' לוי, ושאל אותו הרבי הזקן ק"ע, לוי, מה היה לו, ואמר לו הר"ר שמחה הלא הזכרתי אותו לפני כס קדשו בביהמ"ד באמצע התפילה בסדר העבודה, אמר לו הרבי הזקן לא ידעתי ולא שמעתי, דו האסט גיהאט ניסים וואס איך האב נישט מרגיש גיוועזין [היה לך ניסים שלא הרגשתי בזה ולא הופרעתי מדביקותי בהשי"ת]. (תפארת ישראל פרק א' אות קל"ב)

הר"ר יהודה משה מקובר שליט"א

ומסירות נפשו, ועם כל זה היה לו לב נשבר ונדכה, עד שביטא בשפתיו במשך ימי חייו לאמר שהוא הגרוע שבגרועים, וביקש בכל פעם שיתפללו בעדו שיזכה לתשובה, ובצוואתו הקדושה מעתיד שיזכרוהו שינצל משאול תחתית, והעיד עליו בנו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זי"ע שהוא בבחי' דוד המלך ע"ה. [וידוע שהרבי הזקן נסתלק במוצש"ק בעת סעודת מלווה מלכא של דוד מלכא קדישא], וכמו כן מצינו שדוד המלך ע"ה אמר (תהלים כ"ב) ואנכי תולעת ולא איש הרפת אדם ובזוי עם. והנה מניין אותיות גרוע שבגרועים עולה כמנין תולעת עם הכולל של ואנכי תולעת ולא איש.

אלא אולי י"ל, עפ"י דברי רבינו בספ"ק ישמח ישראל (תולדות) עה"פ אלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק, דהלא יש כאן כפילות הלשון, ומפרש בקודשו, שברהם אבינו ע"ה אחז ברוב ענוותנותו שכל החשיבות שלו היא מחמת שיש לו בן קדוש וטהור כמו יצחק אבינו ע"ה, ולעומת זה יצחק אבינו ע"ה אחז שכל חשיבותו ומעלתו היא אך ורק בגלל היותו בנו של אברהם אבינו ע"ה.

וכן כתב כ"ק מרן אדמו"ר האמונת משה זי"ע (י"ד שבט אות ט') שם הוא מביא את המעשה הידוע שהרבי הצעיר מווארקא זי"ע, היה מנהגו לבקר את החסידים הנכבדים באכסניות שלהם, ופעם אחת הגיע לבקר את תלמידו וממשיך דרכו כ"ק מרן האדמו"ר מביאלא זי"ע, והרבי מביאלא נשאר על מקומו לשבת, וישב כל זמן הביקור, ולאחר שהלך הרבי מווארקא לביתו, אמר הרבי מביאלא לחסידים שעמדו שם, בוודאי הנכם משתוממים על זה שנשארת לישבת, אלא תדעו לכם, שבעת שנמצאים ביחד הגדול שבגדולים עם הקטן שבקטנים זהו יחוד השם האמיתי, ובזמן יחוד השם אי אפשר לזוז מן המקום עכדה"ק.

ורבינו האמונת משה מוסיף, והנה משה רבינו ע"ה שהחזיק עצמו לקטן שבכל ישראל כמו שהעיד עליו הכתוב (במדבר י"א) והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, לעומת זה החזיק את כל איש מישראל לגדול ולקדוש....

כ"ק מרן האדמו"ר הזקן ה"שרף" הרבי רבי יחיאל זי"ע, ראש שושילתא קדישא, אמר בקדשו שלא הסכים לקבל על עצמו את הנשאות עד שפעל בשמים שיתקיימו בו דברי אודינו דוד המלך ע"ה בתהילים "עד עולם אכין זרעך בניתי כסאך לדור ודור", כלומר שיזכה שההנהגה תימשך ע"י צאצאיו עד ביאת המשיח בב"א. כשאנו מעמיקים בדבריו הק' האלו, ניצבת לה קושיא עצומה, הלא רבינו הקוה"ט, כל ימיו היה סביב השפלות והענווה, וכמו שהיה מרגלא בפומיה שהוא הגרוע שבגרועים, וכל הסיבה שבחרו אותו למנהיג העדה בגלל שאין לו במה להתגאות, וכן היה אומר על עצמו שאפילו שהוא הגרוע שבגרועים יכולים ללמוד ממנו שאפילו הכי הוא בשמחה.

ובצוואתו הק' כתב בקודשו דברים מבהילים על הרעיון: "ועוד הנני מוסיף אשר תשתדלו בכל מאמצי כחכם לבקש מכל אחד ואחד... והן מה שנתנו שאר נתינת מעות שימחלו לי, ובפירוש יאמרו בפה מלא שהם מוחלים לי על כל אופן היותר מועיל שלא יהיה בזה שום חשש עונש ח"ו כי הם מוחלים לי בלונ"ה, אף שטעו בי ח"ו עכ"ו הם מוחלים במחילה גמורה ובלונ"ה.

וכל הנהגתו הקדושה היתה שביקש שיתפללו עליו שיזכה לחזור בתשובה, כמו שאנו רואים במכתביו המפורסמים אל האחים הקדושים מלעלוב וזלש"ק: ואען ואמר לכם אשר שמעתם אשר רוב העולם הנוסעים לביאלע מסתופפים כהים בפה, כן הוא, אכן קורא אני עלי אוי לו למי שהעולם מטעין בו, כי אין אני בכלל בגדר הזה, אבל כמדומה אשר איינו מספיק בידי לעשות תשובה, ואני צועק פעם אחר פעם וגי'.

וכן במכתבו אל הרה"ק מקאלמייא כתב בקודשו: אכן בסתר אני אומר אשר הנני צריך מאוד לרחמי שמים לרפואות הנפש שאזכה לעשות תשובה שלימה כאשר עם לבבי הנדכה....

ורבינו בעל האמונת משה זי"ע בדברי א"ה (י"ד שבט אות ו') כתב בקודשו: כ"ק מרן האדמו"ר הרבי הזקן זי"ע עם רוב עבודתו הקדושה כל ימי חייו, במסירות נפש כחד משרפי מעלה, דבוק ביצורו בבחי' שוית' ה' לנגדי תמיד, לא כלכל רעיון מדרגת תורתו ועבודתו וקדושתו

וגם ידוע מה שאמר האלטרער רבי זי"ע על החסידים שלו: ששליש מהם יכלים להיות אדמו"רי ומנהיגי הדור, מובן מזה שבזמן שבא אליו אחד מן החסידים היה רואה בזה יחוד השם האמיתי בבחי' כשבאים הגדול שבגדולים עם הקן שבקטנים שהוא יחוד השם האמיתי, ע"כ לש"ק של רבינו האמונת משה.

הרה"ח ר' אהרן פרלוב שליט"א בעמח"ס "זכרונם לברכה"

הוא עון פלילי ח"ו. כיון ששמע זאת, שוב ירא מזה האיסור, והסכים לקבל על עצמו את עול ההנהגה. כעבור זמן מה עבר מפילץ לאלכסנדר, משם נפרסה מצודתו על כל רחבי פולין, וממנה האיר באור תורתו ובטוהר מדותיו אשר היו מושתתות על שלשה עמודים: מדת הענוה, דרך האמת ועבודת התפילה, כשאדניהם היא מדת השמחה.

חצר קדשו של הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר - וכפי שמכונה בפי החסידים "אדמו"ר הזקן" - הפך להיות תל תלפיות לכל עובדי ה' ומבקשי אמת ואמונה, ואף גם לסתם עמך אשר היו זקוקים למילות חיזוק ודברי ישועה מפה קדוש ומנהיג ברחמים ובחסד עליון, וכפי שמסופר מעשה, אחד מני רבים, בחסיד שכבר חלפו הרבה שנים מיום נישואיו ועדיין לא נפקד בזרע של קיימא, והורו לו הרבנים להיפרד מאשתו, אולם הרבי לא נתן לו לעזבה. נסע אחד הרבנים לאלכסנדר ונכנס אל הרבי לברר פשר הענין, אמר לו הצדיק: אתה הנך רב שפוסק על פי דין, ואילו אני פוסק על פי רחמים...

כך הנהיג את העדה הקדושה והאציל עליה מהודו וקדושתו במשך ח"י שנים, עד עת הסתלקותו ביום י"ד שבט שנת תרנ"ד לפ"ק. ומנו"כ באלכסנדר.

"עלים לתרופה" בשלח תשס"ה, עמ' ג'

הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זצלה"ה כשהיה ילד ולמד בחדר, בא פעם מהחדר לבית אביו הגה"ק רבי פייבל אבד"ק גריצא ודמעותיו על לחייו ולא רצה לאכול, ושאל לו אביו מה זאת ומה היה לך, ולא השיב לו מאומה, ושלח אביו אחר המלמד ושאל לו מה זה שאינו רוצה לאכול והוא עצב מאד, ויאמר לו המלמד, למדתי עם הנערים איך שהפלטנים לקחו ארון הקודש בשביה, וכשלמד זאת התחיל הוא לבכות באין הפוגות, ומפני זה אינו רוצה לאכול כי נוגע לו החילול השם שהיה אז עד לבו, וציוה אביו ז"ל להמלמד שילמוד תיכף עמו הקאפיטל שלאחריו, איך שבעל כורחם הוכרחו להשיב את הארון בכבוד גדול ועשה המלמד כן, ותיכף נתמלא האי ינוקא קדישא בשמחה, וראו בו שהוא עתיד לגדולות.

מעשה היה אצל חותני זקני כ"ק מרן אדמו"ר הרבי הזקן מאלכסנדר זי"ע, בימי צעירותו כאשר נעשה רב בעיר טארטשין, ומקודם כאשר היה גר בעיר פשיסחא אצל חותנו, היה שם איש אחד שהיה דבוק בו מאד, וגם לרבות בנו של האיש הנ"ל, ומעת לעת היו נוסעים אליו לטארטשין על שבת קודש, הגם כי הרבי הזקן עוד לא נהג אז באדמורות כי הוא בעצמו היה נוסע להרה"ק מווארקא זי"ע, ואירע פעם אחת שבנו של האיש הנ"ל היה בשבת קודש אצל הרבי הזקן בטארטשין ואחר כך (כשחזר הביתה) נחלה מאד והמחלה גבר מיום ליום רח"ל, אמו של הנ"ל בראותה זאת נסעה לטארטשין להרבי, וצעקה מרה כי בנה נחלה אצל הרבי, ולזאת לא תזוז מכאן עד שבנה יתרפא, הרבי לא השיב לה מאומה, פתאום אמר להמשרת שישכור בעל עגלה שיסע עמו למקום אחד, רחוק מהעיר טארטשין, האשה - אמו של החולה - בשמעה זאת חשבה בדעתה כי משום שהרב רוצה להתפטר ממנה לכך הוא בורח מהעיר, לכן צעקתה הגדילה שתפריע את הרב מהנסיעה עד שבנה יתרפא, ולא נתן לו לנסוע, הרב לא השגיח על דבריה ובע"כ נסע מן העיר, ויהי בנסעו לא רחוק מן העיר באו לכפר אחד, הבעל עגלה עמד לפוש וליתן מספוא לחסו, ובתוך כך ראהו כפרי אחד, וכאשר הכיר בו שהוא רב ביקשו הכפרי שיבוא לביתו וישתה אצלו כוס תה, הרב הסכים לבקשתו והלך עמו לביתו ושתה כוס תה, אחר כך אמר הרבי להבעל עגלה, לא ניסע עוד הלאה, ניסע חזרה הביתה ומאז נעשה החולה הנ"ל בריא כאחד האדם, אביו של החולה מחמת שהיה לו קירבה עם הרבי הרה"ח עזר בנפשו לשאול אותו: ילמדנו רבינו מה זה שנסע מהעיר, ולא עוד אלא שבתחילה חשב לנסוע מרחק רב ואח"כ חזר בו ונסע מהכפר תיכף חזרה, והשיב לו הרבי דע בראותי את מחלת בנך באופן כל כך רציני רח"ל, לא מצאתי בשבילי שום עצה אלא שאהיה נעשה חפץ של מצוה, דהיינו באם יקיים בי איש אחד הכנסת אורחים אזי אהיה אני חפץ של מצוה, ועי"ז אוכל לעשות טובה שבנך יתרפא, וכאשר ידעתי שבמקום זה שרחוק מעירי יש לי שם אוהב וידיד ובודאי יכניס אותי לביתו ויקיים בי הכנסת אורחים, וממילא אז אהיה חפץ של מצוה, ואז

מתולדותיו

הרה"ק רבי יחיאל דנציגר מאלכסנדר נולד בשנת תקפ"ח לאביו הרה"ק רבי שרגא פייבל מגריצא זי"ע, בנו של הצדיק רבי צבי הירש זי"ע, אשר "כל ימיו עסק בתורה, פדה שבויים והשיא יתומות, ביתו פתוח לאביונים" - כפי שנחקק על מצבתו, וצדיקים דיברו נשגבות על רום קדושתו.

רבי שרגא פייבל יצק מים על ידי רבו המובהק הגה"ק רבי יעקב מליסא זי"ע בעל ה'חיות דעת', ו'נתיבות המשפט', שחיבבו מאוד ואף הפקיד בידו כתיבת וסידור חלק מספרו הגדול ה'נתיבות', עד כי לימים נמשך לבו אל הרבי הק' מלובלין זי"ע והיה לאחד מגדולי בני היכלו. לאחר פטירת החוזה מלובלין, בתשעה באב שנת תקע"ה, דבק בכל נימי נפשו אל הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, ובהשפעתו כיהן ברבנות בקהלות: שעפס, גאמבין, גריצא ומאקאווע. לימים נעשה למחותנו של רבו, לאחר שבנו רבי לוי יצחק נעשה חתן הרה"ק מפרשיסחא, אך לדאבון לב נפטר בנו זה בימי עלומיו. לאחר הסתלקות הרה"ק מפרשיסחא, ב"ב אלול תקפ"ז, המשיך להסתופף בצל בנו הרה"ק רבי אברהם משה זי"ע, שנקטף בדמ"י - תקופה קצרה לאחר הכרתו - בב' טבת תקפ"ט. אח"כ התקשר בעבודתו אהבה ויראה אל מ"מ הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, בצילו הוסיף קדושה על קדושתו.

כשהביא רבי שרגא פייבל את בנו הנער, רבי יחיאל, לפני רבו הק' מווארקא, למען יאציל מברכתו על בנו, שנותר יחידי מכל זרעו, ואמר לו: "זה חלקי מכל עמלי", ביקש ממנו רבו שישאיר אצלו את בנו, בהבטיחו לו שבביתו יגדל ויתעלה גבוה מעל גבוה. נעתר לכך הצדיק מגריצא, ואכן רבינו יחיאל הלך וגדל בווארקא עד כי גדל מאוד, וכשהגיעו לפרקו אף השיאו הרה"ק מווארקא אשה את הרבנית רויזא מינדל ע"ה בת רבי דוד יחיזפאווסקי מפרשיסחא, מתלמידי הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זי"ע.

שמע שקידתו וגאונותו בתורה של "העילוי מגריצא" הלך לפניו בכל רחבי פולין, ובהיותו בן ט"ו שנה נתמנה לכהן כרב בק"ק טורטשין.

לאחר פטירת הרה"ק מווארקא, בכ"ב ניסן תר"ח, נקבצו ובאו המוני חסידיו, ובראשם בניו הגאונים הקדושים רבי יעקב דוד [מאמשינוב] ורבי מנחם מענדל [מווארקא], אל הרה"ק רבי שרגא פייבל, שביהן אז כאב"ד מאקאווע, והכתירוהו לרבם ומנהיגם. ברם לא ארכו לו הימים, וכעבור מחצית השנה, בשמיני עצרת שנת תר"ט, עלתה נשמתו לגני מרומים.

רבינו יחיאל, שבזמן קצר לקה בכפליים, עם פטירתם של רבו הק' מווארקא ואביו הק', דבק בכל עוז אל הרה"ק רבי מנחם מענדל, בנו הצעיר של רבו, שהוכתר לרבם של חסידי ווארקא, והרבה למד מדרכו ושיטת בקודש.

תקופה אחת הסתופף בצל קדשו של מרן ה'ש' שלום' מבעלזא זי"ע. ומסופר, שלראשונה, אחר שנכנס אל הקודש והגיש פתקא דרחמי, אמר מרן מהר"ש לאנשי ביתו: השגיחו היטב על אברך זה, שה'קוויטל' שהגיש לפני היתה "א דורך געווייקט מיט טרערען" (-ה'פתקא' שלו היתה ספוגה בדמעות). כן העיד עליו שעתידי הוא להנהיג את ישראל.

לאחר פטירת הרה"ק רמ"מ מווארקא, בט"ז סיון תרכ"ה, קיבל עליו את מרותו של אחד מגדולי החברייא, הרה"ק רבי דב בעריש מביאלא זי"ע - בנו של הרה"ק רבי אברהם מטשעכנוב זי"ע - בו דבקה עדת חסידי ווארקא, והרבה לנסוע אליו בהכנעה גמורה, עד עת פטירתו מזה העולם ביום כ"ה סיון שנת תרל"ז.

או אז נתנו החסידים את עיניהם בהרה"ק רבי יחיאל - שביהן אז כאב"ד פילץ - והכתירוהו אלוף לראשם, אבל הוא לא ניאות להם וסירב לכך בכל תקופה. לאחר שראה שהחסידים מרבים לבא אליו למורת רצונו, גמר אומר לשאול בדעת תורה, וערך מכתב אל הגאונים הגדולים רבי ישראל יהושע מקוטנא זי"ע בעל ה'ישועות מלכו' והתנו רבי חיים אלעזר מקאליש זי"ע בעל ה'נפש חיה', ששיבו לו כדת של תורה מה לעשות, והם כתבו לו ש"אם יש אחד שראוי להורות דרך ה' לעם השם והוא אינו מקבל זאת על עצמו,

אי"ה רפואה קרובה לבוא, אבל כשבאתי אל הכפר והכפרי הזמין אותי לביתו וקיים בי הכנסת אורחים, השגתי מה שרציתי ונסעתי חזרה לביתי.

"אמונת משה" וירא, ע' קט"ו

מסופר שב"ק מרן הרבי הזקן מאלכסנדר זי"ע בימי צעירותו כשהיה עוד רב בטארטשין היה פעם בווארקא אצל מרן הרבי האור טמיר ונעלם הרמ"מ זי"ע מווארקא, והיה כאב גדול להרבי הזקן זי"ע בעיניו רח"ל והיה הולך אנה ואנה מחמת הכאב, ובאמצע הלילה כשהרבי הזקן היה הולך אנה ואנה פתח הרבי מווארקא זי"ע את פתח ביתו ואמר להרבי הזקן: "כשיודעים שעומדים תחת השמים האם מטריד כאב עינים". ומאז לא הטריד אותו כלל כאב עינים.

"אמונת משה" במדבר, עמ' ה' ט"ב

הובא בספרי מוסר ובראשית חכמה שטוב לצייר בשעת התפלה צורת הצדיקים נ"ע, אשר נפשם צרורה בצרור החיים, ומה גם רבותינו שהיה אצלם בחיים חיותם, וזאמו"ר [הרה"ק רבי יחיאל] זצלה"ה היה מצייר תמיד צורת רבו כ"ק איתן אדמו"ר הזקן זצלה"ה זי"ע מווארקא.

"תפארת שמואל" חנוכה, דף ס"ד ט"ב

שמעתי מכ"ק מרן אדמו"ר (שליט"א) [ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר זצוק"ל], כי אביו - רבינו [ה"אמונת משה" זצוק"ל] היה נוהג תמיד לחזור ולספר את הסיפור על הרבי הזקן רבי יחיאל זי"ע. פעם נסע בדרכו לטריסק, ועבר דרך העיר לובלין. הרבנות חנתה בלובלין חניית בנינים, ורבינו הזקן ניצל את זמן ההפסקה, שבר כרכרה, ונסע לביתו של הרה"ק רבי לייבלע אייגר מלובלין. כאשר פתח הרבי מלובלין את דלתו וראה את הרבי הזקן, אמר לו: "שלום עליכם הרבי מאלכסנדר!" השיבו הרבי הזקן: "עליכם שלום הרבי מלובלין, בלייבט געזונט לובלינער רבי!" ותיכף פנה לעבר הכרכרה, שתחזירהו לתחנת הרבנות, הרה"ק מלובלין ליווהו עד לכרכרה, ובדרך התנצל לפני הרבי הזקן, שיש לו עגמת נפש מזה שלא כיבדו כראוי. השיבו הרבי הזקן: "ווי נעמט מען די רגע אויף דעם איבר רעכניען צי ווייניג מכבד געוועזין צי אסאך מכבד געוועזין" [מהיכן לוקחים את רגע הזמן לחשוב אם כיבד מעט או הרבה]. והיה רבינו חוזר ואומר תמיד, כי מכאן רואים שבעולם הזה אין פנאי, וצריך כל הזמן ל"חטוף" כמה שיכולים.

הרה"ח ר' יהודה מקובר שליט"א, "צדיק באמונתו" ח"א, ע' נ"ב

אדמו"ר [הרה"ק רבי יחיאל] זצלה"ה זי"ע, בהיותו במארינבאד לרפואה, וכאשר נהנה מאד מאויר הצח והריח טוב שמה, אמר: כי אעפ"י שנמצא שמה אנשים רעים וחטאים ואעפ"כ אינם מקלקלים האויר והריח, וכמו שמזבלים השדה בזבל ואשפות שיש בהם ריח רעה אעפ"כ הריח הטוב שבשדה יחזור ויריח, כך בעצם, וכאשר יעבור ויכלה הריח רע אז הריח הטוב שבשדה יחזור ויריח, כך היא הענין החלקי יעקב שבכח איש ישראל, אעפ"י שיחטא ויטנף את עצמו בזבל ואשפה הסרוחים אעפ"כ ריח הקדושה היא הנקודה הפנימית שבקרב לא יתקלקל ולא יגע בה שום שמץ פגם, וממנה תוצאת חיים שיוכל לחזור בתשובה להריח עוד כבשמים, וזה פירוש אעפ"י שחטא ישראל הוא... עכלה"ק.

"ישמח ישראל" תולדות, דף מ"ו ט"א

סיפר כ"ק האדמו"ר הרה"ק המפורסם נר ישראל מוה"ר ישראל זצוק"ל זי"ע מהוסיאטין, ששמע מפה קדוש דודו הרה"ק המפורסם מאד בעולם האדמו"ר הגדול מרן רבי אברהם יעקב זצוק"ל זי"ע מסדיגורא שאמר על מרן הרבי הזקן זי"ע שהוא בבחי' שרף, וזהו המקור שקורין לכ"ק הרבי הזקן "הרבי הזקן השרף". מרשימות כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" (כ"ב תשס"ה) ח"ב, ע' י"א

ידוע לכל באי שערינו גודל השפלות וענות צדקו מכ"ק איתן אדמו"ר [הרה"ק רבי יחיאל] זצלה"ה זי"ע, ובדעתו היה שהוא הגרוע מכל העולם, וכן שמענו מפורש יוצא מפיו הקדוש.

"תפארת שמואל" שמות, דף כ' ט"א

אחרי ווארקא וביאלא, קם בית חדש בתולדות חסידות פולין: בית אלכסנדר! אלפי חסידים הניחו עטרה לראש צדיק, הוא הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זצ"ל, שהיה עמוד התווך של חסידות ווארקא וביאלא, בנו של הרה"ק רבי פייבלי מגריצא זצ"ל, וחניכו הנאמן של הרה"ק רבי יצחק מווארקא זצ"ל.

הרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר זצוק"ל היה ידוע לבעל תפילה גדול, וכל מי ששמע תפילתו נפתחו רגשותיו. היה יהודי אחד שלא יכל לבכות שהיה לו לב קשה כאבן, אך כששמע את תפילתו של הרה"ק ר' יחיאל נפתחו כל מעצרויו והחל להוריד דמעות בתינוק.

כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצוק"ל, "מלכות בית דוד" תמוז תשס"ה, ע' ס"ז

סיפר לי כ"ק אדמו"ר מלעלוב-ניקלשבורג שליט"א, ששמע מהרה"ח הישיש ר' משה בוים ז"ל שאמר, כשעמדתי בחצרו של הרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר זצ"ל, יכולתי לשמוע קול בוקע מחדרו של הרה"ק, ברון! אתה! והיה נראה שיסיים בתיבות לשמוע קול שופר, ולכסוף סיים, אשר יצר בו.

שמעתי בשם אדמו"ר הקדוש יחיאל זצ"ל מאלכסנדר, ששאלו אחד בערי אשכנז מאין כבודו? והשיב: "מן התורה!". ולהיכן רוצה ללך? - "אל התורה!". ומה כבודו רוצה? - "תורה!".

הרה"ח ר' נח ג' וינטרויב ז"ל, "בישישים חכמה" (ירושלים תשנ"ד) ע' קע"ה

סיפר לי הרה"ח רבי בעריש דעמבינסקי (שיחי) זצ"ל, שפעם בא סבל [=טרענער] לכ"ק מרן הרבי הזקן [מאלכסנדר] זי"ע והזכיר עצמו לפניו כי אין לו כבר כח לסחוב, והוא רוצה לקנות עגלה וסוסים להיות בעל עגלה, אך זה עולה מאה רובל ואין לו. שאלו הרבי, ואם תקנה עגלה יהיה לך פרנסה, ענהו הסבל, הן. אמר לו הרבי עמוד בצד והמתן.

עברו כמה אנשים ולכסוף נכנס אברך שהיה צריך ישועה להפקד בזרע של קיימא. אמר לו רבינו: היהודי הלזה שעומד בצד "דארף אויפהערן צו טראגען און דו דארפט אנהייבען טראגען", אם תעזור לו לסחוב, אתה תתחיל לסחוב. אמר האברך, בסדר, שיבוא אלי ויקבל. אמר לו הרבי לא, אתה תבוא אליו, וכך נושעו שניהם.

הרה"ח ר' יהודה מקובר שליט"א, "ליקוטי רשומות" ע' י"ז

פעם אחת נסע רבינו [אדמו"ר הזקן מאלכסנדר] זצ"ל בדרך למעיינות הרחצה ונזדמן לו ללון בבית מלון של נכרי. שכרו החסידים שני חדרים אחד עבור רבינו על קומה ב' והשני עבור בנו רבינו בעל "ישמח ישראל" זצ"ל. מתחת בקומה א'. סידרו החדר ונקו אותו היטב וגם המיטה סידרו מהכרים והכסתות שהיו עמהם ורבינו התכונן לישון. כשירדו לחדר למטה שמעו קול פסיעות. הלך רבינו בעל "ישמח ישראל" וביקש מאביו שינוח קצת מטורח הדרך, וירד שוב לחדרו. כעבור זמן קצר שוב שמע שרבינו מסתובב בחדרו, הלך עוד הפעם בבקשה שינוח כי הדבר ח"ו יגרום סכנה לכריאותו. ענה רבינו "מה אתם רוצים ממני משהו אינו מניח לי לישון". התחילו לעשות חיפוש בחדר ומצאו מאחורי התנור ש"ו (צלם) וזרקו אותו החצה, אמר רבינו "מה רוצים ממני שאישן בשעה שדבר זה נמצא אתי בחדר"? ותיכף אחרי זה נרדם רבינו.

הרה"ח ר' יהודה לייביש מקובר ז"ל, "תפארת רבותינו" (כ"ב תשכ"ו) ע' נ"ו

אמר בקדשו כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה לחסיד אחד, שאם האדם מתמיד בתורה ובעבודה ובקדושה בשקידה מעצמו אז יוכל הצדיק להיות לו לעזר וסעד, אבל לא לסמוך עצמו עם הכל על הצדיק.

"תפארת שמואל" תג הסוכות, דף ק"ט ט"ב

סיפר לי ידיד נפשי להב"ח, הרה"ח קשור באמונת חכמים רבי אברהם מלצר זלה"ה מעה"ק ירושלים ת"ו, כאשר הגיעה שעתו לעמוד למבחן הצבא בפולניה, ונפשו היתה מרה לו מאד, כי היה בריא בלא שום מום, ונסע לאלכסנדר בימי כ"ק מרן אדמו"ר הרבי הזקן השרף, כדי לקבל ברכה שיקבל שחרור בלי עול הגויים, ואז הרבי השרף זי"ע היה חלוש מאד, ובנו כ"ק מרן אדמו"ר בעל "ישמח ישראל" קרא את הפתקאות, ומסר לאביו את המבוקש, ומרן הרבי הזקן השיב לאיש ואיש כברכתו אשר ברח אותו.

רבי אברהם שהיה בהול מצרת נפשו נדחף לעבר הרבי הזקן כשבידו פיתקא להשתחרר מהצבא, בכדי שיוכל לסייע לאמו בפרנסת ביתה. אמר לו הרבי הזקן: "אם כוונתך היא באמת מחמת כיבוד אם, אזי תיפטר מהצבא". והבטיח בודאי. אז אמר הרבי הזקן הוא צודק [כך חזר ע"ז ב' פעמים]. כאשר יצא מן הקודש הלך אחריו מרן ה"ישמח ישראל" ואמר לו: "הלואי, שכולם יפעלו ישועות אצל אבי, כמו שאתה הצלחת לפעול!

ברכת הרבי הזקן נתקיימה במלוא המובן וקיבל שחרור למרות שלא היה לו מום כלל.

מרשימות כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" (כ"ב תשס"ה) ח"ב, ע' צ"א

העיד הגה"ק מסוכטשוב בעל אבני נזר זי"ע שיש לו בקבלה מחותנו מקאצק זי"ע, סימן מובהק לדעת מי שהוא דבוק בהשי"ת, ומאז ועד עתה לא ראה הסימן אצל שום אדם, ובהיותו באלכסנדר ראה הסימן אצל אדמו"ר השרף מאלכסנדר (עיין עוד בספר אביר הרועים עמ' ק' אות קפ"ט, שבעת שבא הגה"ק האבנ"ז זי"ע לבקר בחוליו האחרון התאנח הרה"ק מאלכסנדר זי"ע על מה שעל ידו נגרם טלטול ספר תורה ממקום למקום במה שהאבנ"ז היה צריך לבוא אליו לבקר, ואז ציוה האבנ"ז שמחמת עוצם חולשתו יטעום קודם תפילת שחרית ויאכל מה וישתה יין, וקיים הרה"ק מאלכסנדר זי"ע את דבריו ובכל יום כשטעם קודם תפילתו היה מברך ברכה אקב"ו לשמוע דברי חכמים עיי"ש, ועיין בשו"ת "אבני נזר" או"ח סימן ל"ז פלפול בהלכה ביניהם).

(ועיי"ש עוד שבימיו האחרונים נסע האבנ"ז לבקר כנ"ל ובדרכו חזרה פגשו אדמו"ר אחד ושאל להאבנ"ז - מה נשמע באלכסנדר, השיב האבנ"ז: טוב מאד [אלעס גוטס, אלעס גוטס] וההוא תמה: הלא מפורסם חולשתו, והסביר האבנ"ז דעיקר צער חולה מישראל הוא מחמת שיש אצלו ביטול תורה ותפלה, אבל אצלו לא ראיתי שום השתנות, הוא דבוק בהשי"ת במחשבותיו ורעיונותיו ואינו מפסיק אפילו רגע ח"ו, א"כ מה שייך לומר שנעדר שלומו ח"ו).

הרה"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "סאון של ישראל" (כ"ב תשנ"א) ח"ד, אות ע"ה

סיפר לי הרה"ח ר' דוד צבי שלמה וועבער נ"ע, ששמע מהרה"ח הישיש ר' משה בוים ז"ל הנ"ל, שאחר נישואיו נחלה פעם, ונכנס חותנו להרה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר זצ"ל והתאונן לפניו שחנתו חולה ל"ע [ער האט באקומען א קראנקן איידעם]. אמר הרה"ק מאלכסנדר שלש פעמים בזה הלשון, בריא וחזק עד מאה שנים [געזונט און שטראק ביז הונדערט יאר], וכך היה, שחי מאה ואחד שנים.

הרה"ג ר' ישראל חיים אשרי שליט"א, "שיח זקנים" (ברוקלין תשס"ב) ח"ד, ע' ש"י

והיית אך שמח

אדוני אבי שליט"א [זצ"ל] אמר בשם כ"ק חו"ז הרבי הזקן זי"ע מאלכסנדר שר"ת והיית אך שמח (דברים טז, ט"ו) הוא "שוא", כלומר עם איז בעסער איין פלאשע שמחה ווי איין ערליכע מרה שחורה [-עדיף שמחה לא אמיתית, מעצבות אמיתית], עכדה"ק.

מרשימות כ"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "צדיק באמונתו" (ב"ב תשס"ג) ח"ב, ע' פ"ד

גמילות חסד

אמר רבי יחיאל מאלכסנדר: להעמיד פנים שוחקות בשעה שכסיל מבקש לומר מילתא דבדיחותא, גם זה בבחינת גמילות-חסד...

הרה"ח ר' יהודה לייב לוי ז"ל, "חסידים מספרים" (ירושלים תשל"ט) ח"א, ע' תמ"ב

בכתף ישאו

כ"ק אדמו"ר הרבי רמ"מ מווארקין זי"ע נפטר בעיר ווארשא, ובווארשא היה נהוג לישא הנפטר על עגלה, וכ"ק אדמו"ר הרבי הזקן (מאלכסנדר) זי"ע רצה דוקא לישא את רבו הרה"ק מווארקין על הכתף, ולא על עגלה. וביקש מאת הגאון אב"ד ר"ב מייזליש זצ"ל שיתן הסכמתו לזה, ושאל האב"ד למרן (הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע) שיאמר לו רמז בתורה שזה ענין כבוד לגדול הדור, והשיב (הרה"ק מאלכסנדר) הלא מפורש בתורה (במדבר ז', ט') "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו", ותיכף הסכים והודה לדרבו.

הרה"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "מאורן של ישראל" (ירושלים תשנ"א) כ"ב

אחר פטירתו אמר עליו בנו הרה"ק בעל ישמח ישראל זי"ע: את אבי ז"ל לא היה אדם בעולם שהכירו אלא המלאכים והשרפים שנבראו מיחודיו ומתורתו ומצוותיו, ושמעתי שסיפר כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי ישראל מהוסיאטין זצוק"ל זי"ע (ובסוף ימיו בתל אביב ושם מנו"כ) ששמע מפה קדוש דודו (אח אביו) הרב הקדוש האדמו"ר הגדול מרן רבי אברהם יעקב זצוק"ל זי"ע מסאדיגורא בן הקדוש עליון הנורא מרוזין זי"ע, שאמר על מרן הרבי הזקן זי"ע מאלכסנדר שהוא בבחי' שרף, וזהו המקור שקוראים לו השרף.

הרה"ק מרן אדמו"ר ה"אמונת משה" זצוק"ל, "מאורן של ישראל" (ירושלים תשנ"א) ע' קע"ז - קע"ח

...הנני מצוה ג"כ, ואני מוסיף עוד לבל יטיל שום איש קוויטעל ולבל לקרות אותי רבי, בכל זה אבקש להזהיר מאד מאד... הנני להכפיל עוד הפעם על הנ"ל, ושלא ליתן קוויטעל, והיינו שיכריזו ויזהירו בשמי לבל יתן ח"ו שום איש או אשה בחור או נער או נשוי שום קוויטעל לבל לענש ח"ו כי מאד מאד אני מקפיד על זה.

מתוך צוואתו שנדפס בסוף "ישמח ישראל" על שמות (ויש לציון שעד היום אין מניחים קוויטלאך על ציונו הקדוש)

שובבי"ם

אמר בקדשו כ"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע לכ"ק אחי אדמו"ר (בעל "ישמח ישראל") ה'ק' זצלה"ה זי"ע, כי ענין השובבי"ם הוא אחד עבור עצמו ואחד עבור אחרים, היינו אפילו הצדיק הזה שהוא נקי ומנוקה מכל שמץ והוא קדוש וטהור, עכ"ז הוא מחויב להתענות מצד האחריות התלמידים לטהרם בתשובתו, שלא יגרמו לו צער ועלבון ואי מנוחה אחר כך.

« המשך - מרגניתא מעמוד ב' »»

כאשר אדם עושה מצוה באמונה הנה הוא מצד השי"ת אשר הוא מאמין בו, אף כי לא ידע הוא מאמין בו ית', ולפיכך שורה עליו רוח הקודש כדכתיב (י"ד, ל"א) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, ועי"ז שרתה עליהם רוח הקודש ואמרו שירה בשמחה רבה. ומזה הטעם זכו ישראל לגאולה ע"י האמונה, כי הגאולה היא החירות אשר הוא ע"י התדבקות בו ית' ואין רשות אחר עליו. לכן מעלת האמונה הוא מצד שני דברים, הא' שמורה על חוזק המאמין במציאות וכמו שהארבנו למעלה אצל והאמין בה', ועוד האמונה הוא מעלה גדולה מצד שהוא מקבל האמונה מן השי"ת ובה הוא דבק בו יתברך.

(מהר"ל גבורות ה' פ"ט, ועיי'ש בהרחבה)

פרשת המן

קח צנצנת אחת מן והנה אותו כו' למשמרת לדורותיכם (ט"ז, ל"ג). אמר אא"ז זצ"ל, המן הוא שורש הפרנסה לכל הדורות, והציווי היה להניח אותו לפני העדות אצל התורה, להורות שעיקר שורש הפרנסה הוא מכח התורה, וע"כ כל הדבוק יותר בתורה יש בו יותר שורש הפרנסה, עכ"ל. וכן היה מהגלגל בפיו הקדוש, שהיה בן תורה מבקש ממנו שיתפלל שיהיה לו פרנסה, השיב לו הדבק עצמך בתורה ויהיו כל ישראל מתפללים עליו, כמו שאנו אומרים (בקדיש דרבנן) על ישראל ועל רבנן ועל כל מאן דעסקין באורייתא כו' יהא לכן חיין ארוכין ומזוני רוויחי וכו'.

(נועם אלימלך)

ט"ו בשבט

ידוע מצדיקים אשר חמשה עשר בשבט הוא התעוררות על בריאת העולם שהיה בניסן ארבעים יום קודם יצירה מכריזין כו' ע"כ. יש לרמז כי חודש ניסן נקרא אבי"ב ר"ת בטרם אצרך בבטן ידעתין ע"כ אביב עולה ט"ו שהוא חמשה עשר שקודם יצירת העולם, אצרך עולה שב"ט.

(אמרי נועם)

בגמרא שפירות נטיעה זו אסורין עד ט"ו בשבט, שאע"פ שבר"ה יורד חיים, שהיא חיי עולם היינו התורה ג"כ, עכ"ז אסור הוא דבית אסורין, שאין כל אדם יכול להבין באר היטב עד ט"ו בשבט, שכתוב (דברים א, ה) הואיל משה באר... (שפת אמת ליקוטים לר"ה)

חמשה עשר בשבט. חמשה אותיות שמחה, עשר היינו יו"ד, אם הקב"ה ישפיע שמחה ליהודים, זה יהיה שבט מוסר להם, שע"י כך יחזרו בתשובה שלימה (וביותר להרחיב הדברים על פי פירוש הרה"ק הצמח צדיק זצ"ל: "אך טוב וחסד ירדפוני ושבתי", שנשוב לה' כתוצאה מרדיפות של טוב וחסד).

(אמרי חיים, ויניץ)

תביאמו ותטעמו וגו' מקדש ה' כונני ידיך, ואית בה קשרי מהימנותא ויש בה קשר האמונה דכתיב ה' ימלוך לעולם ועד, ואית בה יומי דמלכא משיחא ויש בה עניני ימי מלך המשיח, ותלי עלה כל אינון תושבחהן אחרין דקאמרי על או ותתאי ועל שירה זו תלוי כל אותם התשבחות אחרים שאומרים העליונים והתחתונים.

(זה"ק)

יזהר לומר פסוקי דזמרה בשמחה ובטוב לבב, ובפרט שירת הים כי זה שלימות הנפש.

(בית אהרן)

ד"א את דברי השירה הזאת אמר רבי סימון לא כל מי שהוא אומר שירה אומר, אלא כל מי שנעשה לו נס ואומר שירה בידוע שמוחלין לו כל עוונותיו ונעשה בריה חדשה וישראל כשנעשה להם נס ואמרו שירה נמחלו כל עוונותיהם שנאמר (שמות ט"ו) ויסע משה את ישראל מים סוף שהסיען מהחטאים שלהם.

(מדרש שוחר טוב תהילים י"ח)

יכוון בשירת הים שאומרים בכל יום, לאמרה בקול ובשמחה רבה, כאלו אותה שעה יצא ממצרים. שהרי אמרו במדרש "ויסע משה את ישראל מים סוף" שהסיעם מעוונותיהם, שנמחלו ע"י השירה שאמרו, שכל מי שנעשה לו נס ואומר שירה מוחלין לו על כל עוונותיו. והנה אחר שצונו ה' לומר שירה זו בכל יום דכתיב ויאמרו לאמר וכדכתב רשב"י שרוצה לומר שנאמר אותה בכל יום בשמחה רבה בשעה ראשונה שאמרנו אותה, ודאי כח סגולתה כל יום כשעה ראשונה למהדרין.

(הרד"ם)

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר. י"ל ע"ד שבארנו במקום אחר שעיקר התענוג והשמחה הוא שזכינו לעבוד את בוראנו בורא עולמות עליונים ותחתונים עד אין קץ וכל העולמות עובדים אותו שרפים וחיות ואופנים ואע"כ יעקב בחר לו קה שיהיו עובדים אותו. ונמצא שהעבודה שאנו עובדים את בוראנו היא עצמה תענוג גדול לנו. וזהו אז ישיר משה ובני ישראל. ומפרש המקרא מה היה שירתם ושמחתם ואמר את השירה הזאת לה' פ"י על שזכו לאמור שירה לפני המקום. וזהו ויאמרו לאמר ר"ל שכל אמירתם היה על שזכו לאמר.

(קדושת לוי)

וכמו"כ בכל שנה ושנה בעת שקוראים השירה נתגלה הכתר מלכות, וכשהמלך מעטר עצמו בכתר מלכותו הוא נותן הנחה למדינות ובפרט במלך מלכי המלכים הקב"ה שכשמעטר עצמו בכתר מלכותו בודאי יתן הנחה לישראל וימלא משאלות בני ישראל בכל השפעות טובות והברכות בכל טוב ברו"ג בני חיי ומזוני ורפואה בקרב בני"א אמן. (מגן אברהם, טריסק, ושם באייכות)

מעשי צדיקים

היה עץ זה ראוי לשמו, ולו ענפים עבים אשר בצילם ישב ר' נסים כל היום ולמד תורה, וכאשר הגיע הזמן והעץ נתמלא פרי אדום ועסיסי, לא היה קץ לשמחה שהיתה שורה בביתו של ר' נסים, משום שעץ זה היה מקור פרנסתם, הם עצמם אכלו מפריו ואת הנוטר מכרו והתפרנסו ממנו כל השנה, ב"שלושת השבועות" היה העץ תמיד

הרימון שהציל את היהודים מהגזירה בארצנו הקדושה ארץ ישראל היה גר פעם יהודי חרד לדבר השם ושמו ר' נסים, הוא התגורר בבקתא קטנה לא הרחק מטבריה על שפת הכנרת, ר' נסים זה היה עני מרוד, לא היו לו לא שדות ולא כרמים, רק עץ רימון בודד אחד שעמד ליד ביתו הקטן, ואכן

מלא פירות אך איש לא נגע בהם אלא חיכו עד לאחר ט' באב, ורק לקראת שבת נחמו ניגש ר' נסים אל העץ ויחד עם בניו הוריד ממנו את ביכורי הפרי, וברטט של קדושה היה מברך "שהחיינו" ומחיה את נפשו בפרי הטעים. לרימונים של ר' נסים יצא מוניטין בכל הסביבה, ויהודים כעריבים באו לקנות מהפירות שלו, ומפה לאוזן נמסר כי הרימונים האלה סגולה הם לבריאות והמרבה לאכול מהם הרי זה משובה, מובן כי לעושר רב לא הגיע ר' נסים עם עץ הרימון היחיד שלו, ובקושי הרוויח למחיתו ולמחיתת ביתו.

שנים נקפו ובנותיו של ר' נסים התחילו אט אט להגיע לפרקן, ונתגלה הצורך לחשוב על חתנים הגונים שישאו אותן, אולם נדוניה כפי שזה היה נהוג בימים ההם לא היה לר' נסים, יתר על כן ביום בהיר אחד קרא לו אסון, היה זה בדיוק אחרי "שלושת השבועות" כאשר התברר כי עץ הרימון עומד ריק בלי פירות, ניצב לו ר' נסים מתחת לעץ כבכל שנה בערב שבת נחמו, ובולש בעיניו אולי יראה לפחות רימון אחד שאפשר יהיה לברך עליו ברכת "שהחיינו", הוא מסתכל ומסתכל ומעיניו זולגות דמעות, אין אפילו רימון אחד על העץ.

"אברהמ'לה בוא הנח" קורא הוא פתאום לבנו שבגיל בר מצווה, "בוא נא ועלה על העץ אולי תגלה בין העלים איזה רימון, ונוכל מחר א"ה לברך עליו, אברהמ'לה הנו בחזר זרז וממולח לא צריך לומר לו פעמיים והוא כבר על העץ, למטה מחכה לו אביו בנשימה עצורה, "מצאתי" קורא פתאום אברהמ'לה מבין ענפי העץ, "מצאתי רימון נאה" "ברוך השם" אומר ר' נסים ושפתותיו מרחשות תודה על כי יוכל לברך בשבת על הפרי ברכת "שהחיינו", "עוד אחד מצאתי" קורא עתה הילד, ור' נסים חוזר ואומר ברוך השם, עוד פעם אחת, הודיעה קריאתו הנרגשת של הנער כי מצא רימון שלישי. אחר כך ירד מהעץ והודיע כי אין יותר, ר' נסים שבחן את הרימונים היה מלא התפעלות, גדולים יפים ועסיסיים כאלה עוד לא היו על העץ שלו אף פעם, גם אברהמ'לה אמר כי טרם ראה רימונים יפים כאלה.

לא עבר הרבה זמן עד שהחלו לבוא נשים עם סלים גדולים, הן רצו לקנות רגיל רימונים מר' נסים, אולם הוא הודיע להן כי לצערו הרב הפעם אין לו רק שלושה אלה אותם אינו מוכר, כי הם דרושים לו לשם ברכה. הנשים שהבינו לרוחו איחלו לו כי השם ימלא את חסרונו בשנה הבאה. שמחה גדולה שמחו ר' נסים ומשפחתו באותה שבת נחמו, ראש המשפחה חתך שני רימונים חילקם לחלקים שווים בין הילדים, ואילו את השלישי השאיר מבלי לגעת בו, בינתיים פשטה שמועה כי שלושת הרימונים שנקטפו השנה מעצו של ר' נסים סגולה מיוחדת להן, באשר עסיסן של כל הפירות מרוכז בפירות אלה, החלו לבוא אנשים שהציעו סכומי כסף גדולים למורת הרימון הנותר, אולם ר' נסים השיב את פני כולם ריקם והודיע כי את הרימון הזה הוא משאיר לחמשה עשר בשבט, גם אשתו ביקשה אותו למכור את הרימון באומרה כי הנה אין כבר לחם בבית והבנות מזדקנות ויש להשיאן, אולם גם לה אמר ר' נסים אותו הדבר בהוסיפו כי השם יעזור ואין מה לדאוג, אולם אשתו לא נתנה לו מעתה מנוח היא הפצירה בו לצאת לחו"ל ולאסוף כסף להכנסת כלה, ר' נסים דחה הצעה זו באומרו כי אין הוא רוצה להפיק שום רווח מהעובדה כי הוא תושב א"י, ושהיהודים בחו"ל ירחמו עליו בשל כך, למרות זאת בראותו את הצער בעיני אשתו ובנותיו החליט לצאת לדרך, אך קיבל על עצמו לא לגלות בשום מקום שהוא בן ארץ ישראל. בלב כבד הוא נפרד ממשפחתו ויצא לדרך, בדרך נדודיו עבר ר' נסים ערים וכפרים, וזוהי בהרבה מקומות, מאחר ולא אמר כי הוא מא"י, לא שם איש לב אליו וכמוכן שלא הצליח לאסוף כסף למטרה בגללה יצא את הארץ, כך הוא התגלגל ממקום למקום עד הגיעו לקושטא, היה זה בדיוק ביום חמשה עשר בשבט כאשר נכנס ר' נסים לעיר, ומיד שם פעמיו לבית המדרש, איש לא שם לב אליו, כי היהודים היו עצובים ומודאגים בגלל גזירה שאיימה עליהם, בגלל בנו של הסולטן שחלה במחלה אנושה ואביו המלך הכניס לראשו כי היהודים גרמו למחלת בנו באשר קללוהו שימות, על כן החליט הסולטן כי אם הבן לא יירפא הוא יגרש מארצו את כל היהודים,

היום הוא היום האחרון של הגזירה, ואם הנסיך לא יהיה בריא, צפויה סכנת גירוש לכל היהודים אשר בעיר. בתום התפילה ישב כל הקהל בבית הכנסת לומר תהילים כדי להעביר את רוע הגזירה, ר' נסים התיישב אף הוא לומר תהילים יחד עם כולם, אולם מיד ניגש אליו השמש ושאל אם אין הוא במקרה מארץ ישראל? לשאלתו המשתוממת של ר' נסים מאין הוא יודע, השיב השמש כי הרב אמר שהוא מרגיש ריח של א"י בבית המדרש, "רבינו הוא יהודי קדוש" אמר השמש "בוא אתי ר' יהודי", הוא ניגש עם השמש לחדר פנימי, בו ישב הרב שהיה ישיש מופלג ובעל הדרת פנים.

כאשר השאיר אותם השמש לבדם, הושיט הרב לר' נסים את ידו לשלוש ואמר לו, כי מזמן כבר לא הזדמן אצלו יהודי מא"י, "מה עושים אחינו בארץ הקודש?" שאל הרב את האורח, ר' נסים השתומם מאד מאין יודע הרב כי הוא מא"י "בטח מרגיש כבודו את ריח הרימון אשר אתי", הוא אמר לרב, ספק שאלה וספק קביעת עובדה, "יש לך רימון מארץ ישראל?" שאלו הרב בקול נרגש, "כן רבי" השיב ר' נסים, "ואני חושב לאכול אותו עתה לכבוד ראש השנה לאילנות, ולכבוד ייחשב לי להתחלק בו עם כבוד תורתו". הרב הישיש קפץ עתה ממקומו וחייב את ר' נסים בשתי ידי, "השם יתברך שלח אותך הנח" אמר "כדי להציל את הקהילה הקדושה הזו מסכנת הגירוש המרחפת עליה".

לאחר מכן סיפר לו הרב את הסיפור הבא: "ידוע לך בוודאי המצב בי אנו נתונים, ובכן אתמול בלילה ישבנו בבית הכנסת כפי שזה נהוג אצלנו היהודים הספרדיים, ואמרנו "תיקון" לכבוד ט"ו בשבט כולנו מודאגים מיום המחר, אך נסנינו לגרש את המחשבות המטרידות ולבטוח בשומר ישראל שהוא לא ינום ולא יישן, בלמדי בספרים הקדושים התעמקתי בסוגיה ששמה פירות, כפי שוודאי ידוע לך, מובא בספרים כי קיימים שלושה סוגי פירות, א' כאלה שאוכלים אותם כמות שהם, כמו ענבים תמרים תפוחים וכו'. ב' כאלה שיש להם גרעין קשה, ביניהם אפרסקים, מישימיש, דובדבנים וכו'. ג. ולבסוף יש פירות כאלה שאוכלים רק את התוך שלהם ואילו את הקליפה החיצונית זורקים, כאלה הם למשל הרימונים, האגוזים, השקדים ואחרים.

והנה, ממשיך הרב את סיפורו, כאשר התעמקתי בספרים כדי לדרת לעומקם של הדברים וללמוד את סודות הפירות, בהתחשב בעובדה כי העיקר הוא התוך הפנימיות המוסתרת מעין רואה, בחשבי על כל זה, החלה המילה "רימון" מרצדת לנגד עיני, עד שלבסוף הבנתי כי במלה רימונים נעוץ התיקון, ומיד עלתה בלבי המחשבה רמוני"ם זהו בעצם ראשי תיבות של רפואת מלך ובנו נסים יביא מהרה, השומע אתה ר' נסים? לא לוינים ניתן לך השם נסים, השם יתברך עשה אותך לשליח כדי לחולל על ידך נס בקהילה הזאת, רק בשביל זה שלח אותך השם הנח, הבה נלך מהר אל הסולטן אסור לנו לאבד זמן".

תוהו ומבולבל ניגש ר' נסים יחד עם הרב הישיש אל ארמון הסולטן, הם מיד הוכנסו פנימה, והסולטן צעק להם במר יאושו הצילו את בני, הצילו, אם תצילו אותו אציף אתכם בזהב ולעולם לא אשכח לכם זאת, וליהודים היטיב כל ימי, תכניס אותנו אליו אמר לו הרב הישיש בעזרת השם אנו נרפא את בנך, הם נכנסו לחדר בו שכב הנסיך הצעיר חיזור וללא סימן של רוח חיים, ר' נסים הוציא עתה את הרימון פתח בזהירות את העטיפה והראהו לרב, הרימון היה טרי ועסיסי כמו ברגע בו נקטף מהעץ, ר' נסים הוציא סכין חתך את הפרי לשניים, חלק אחד השאיר לברכה וחלק אחד הוא ניקח מהקליפה וסחט כמה טיפות של מיץ לתוך כוסית קטנה, החולה בלע את הטיפות ומיד לאחר מכן הוא פתח את עיניו, עוד כמה טיפות וכולם ראו בעליל כיצד נסים אליו כוחותיו והוא מבריא והולך, הסולטן נישק את ידיהם של הרב הזקן ושל ר' נסים, "הצלחת את חיי בני" אמר "לעולם לא אוכל לשכוח לך זאת". הם הלכו הביתה שמחים וטובי לב, כדי לבשר ליהודים על הנס הגדול שארע להם. מאילו יובן כי לר' נסים לא היו יותר דאגות בנוגע לנדוניה לבנותיו, הוא בא הביתה לטבריה מלא כסף וזהב מתנת הסולטן, בבית קידם את פניו עץ הרימון העתיק כשהוא שוב מלא פירות אדומים

עלון זה יז"ל לעילוי ולטובת נשמת כ"ק מרן אדונינו מורינו ורבינו "השרף" רבי יחיא"ל בן הרב הקדוש רבי שרגא פייביץ זצוקללה"ה ז"ע ועכ"א אדמו"ר הזקן - השרף מאלכסנדר אשר נלב"ע למגינת לב כל ישראל ביום המר וההגמר י"ד שבט תרנ"ד, ומנו"כ באלכסנדר ת. נ. צ. ב. ה.

עלון זה נתרם

בתובת מייל החדשה של העלון היא: a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האיש"

או במספר טלפון ("קהילות"): 073- 275-7000, ולהקיש קוד 8915

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף

אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן

הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבונים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פינגבונים. ניתן לתרום מכספי מעשר.

אשרי ד האיש

הוצאת ספרים